

1 ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

- 1.1. A víztest neve: **Tisza-tó - Tiszavalki-medence**
- 1.2. A víztest VOR kódja: **AIQ958**
- 1.3. A víztest VKI szerinti típusa, a típus leírása: **15 Meszes – közepes területű – sekély – nyílt vízfelületű – állandó típushoz hasonló**
- 1.4. Víztest kategóriája: **erősen módosított**
- 1.5. Alegység kódja, neve: **2-18 Nagykunság**
- 1.6. Részvízgyűjtő kódja, neve: **2 Tisza**
- 1.7. A víztestet alkotó tavak darabszáma: **1**
- 1.8. A víztest genetikai besorolása: **mesterséges**
- 1.9. Tápláló vízfolyások (név, fkm): **Tisza (IX. öblítőcsatornán keresztül), Buláti-csatorna, Nyárádka-patak**
- 1.10. Megcsapoló felszíni vízfolyások (név, fkm): **Eger-patak**
- 1.11. A közvetlen vízgyűjtő nagysága (km²): **58,73**
- 1.12. A teljes vízgyűjtő nagysága (km²): **1425,68 (Tisza nélkül)**
- 1.13. A víztestnek és vízgyűjtőjének rövid, szöveges jellemzése:

A Tiszavalki-medence a 33 km hosszú 127 km² felületű Tisza-tó egyik területi egysége. A Kiskörei-tározó az 1973-ban üzembe helyezett Kiskörei Vízlépcső által jött létre, a Tisza folyó visszaduzzasztásával. A mesterségesen létrehozott duzzasztás funkciója a vízbázis képzés, mely akkoriban elsősorban öntözési célokat szolgált. Napjainkban a természetvédelmi és turisztikai hasznosítás vált meghatározóvá.

A Tiszavalki-medence a 33-as számú közút feletti, Tiszafüred-Tiszabábolna közé eső, 2 500 hektár nagyságú terület. Itt fogadja be a Tisza-tó a Nyárád-ér és a Rima vízfolyásokat, amelyek egyesülve Eger-patak néven haladnak Poroszló felé. E terület a Tisza völgyének szabályozás előtti jellegzetes képét mutatja, benne morotvákkal, holtágakkal tarkított ősi ártérre jellemző gazdag növény- és madárvilággal. Növényi élőhelyek szempontjából a legmozgósabb terület.

A Tiszavalki-medence a Tisza-tó északi részén a Hortobágyi Nemzeti Park része. Két fő térségre tagolódik, az egyik a medence északnyugati részén fekvő, a IX. öblítőcsatorna által táplált – többé-kevésbé összefüggőnek tekinthető – mélyebb vízterület, a másik a délkeleti oldalon elhelyezkedő, sekély, nagy szárazulatokkal tarkított térség, ahol olyan vízterek találhatók, amelyek egykor önálló Tisza medrek voltak, és sajátosságaikat bizonyos mértékig még sikerült megőrizniük.

A medence feltöltését, vízpótlását, vízcseréjét és leürítését a Tisza felől a IX. és az Aponyháti töltő-ürítő (öblítő-) csatornák biztosítják. A csatornák Tisza felőli torkolati szelvényét – a vízáramlás szabályozása és a Tiszáról érkező vízszennyezések kizárása érdekében – szabályzó műtárgyakkal látták el.

A víztest a Tisza-tó legkisebb átlag vízmélységgel és víztérfogattal rendelkező része. A fokozottan védett területen a hatóságok kihelyezett tiltó táblákkal és járőröző természetvédelmi őrökkel próbálják a vízen való közlekedés tilalmát biztosítani, melynek eredményeképpen a diffúz terhelés elhanyagolható mértékűnek tekinthető. A pontszerű szennyezések hatása azonban nagymértékű, ami elsősorban a vízi vegetáció jelentős térhódításában mutatkozik meg. Javítja a helyzetet az öblítőcsatornákon bejuttatott frissítő víz.

a./ Leürítő-feltöltő rendszer: Eger-patak (természetes vízfolyás)

b./ Vízfrissítő-vízcserélő rendszer: Aponyháti-csatorna

c./ Állandó vízellátást biztosító csatornák: IX. öblítőcsatorna, Nyárádka-patak, Buláti-csatorna, Fás-ér

A víztest közvetlen vízgyűjtőjén felül a teljes vízgyűjtőterületbe számított a Csincse-övcatorna, Csincse-patak és Kis-Csincse, Eger-patak, Eger-patak felső vízgyűjtője, Hór-patak alsó, Hór-patak felső, Kácsi-patak vízrendszere, Kánya-patak alsó, Kánya-patak felső, Montaj-tó, Ostoros-patak, Rima, Tiszavalki-főcsatorna víztestek vízgyűjtőterülete is.

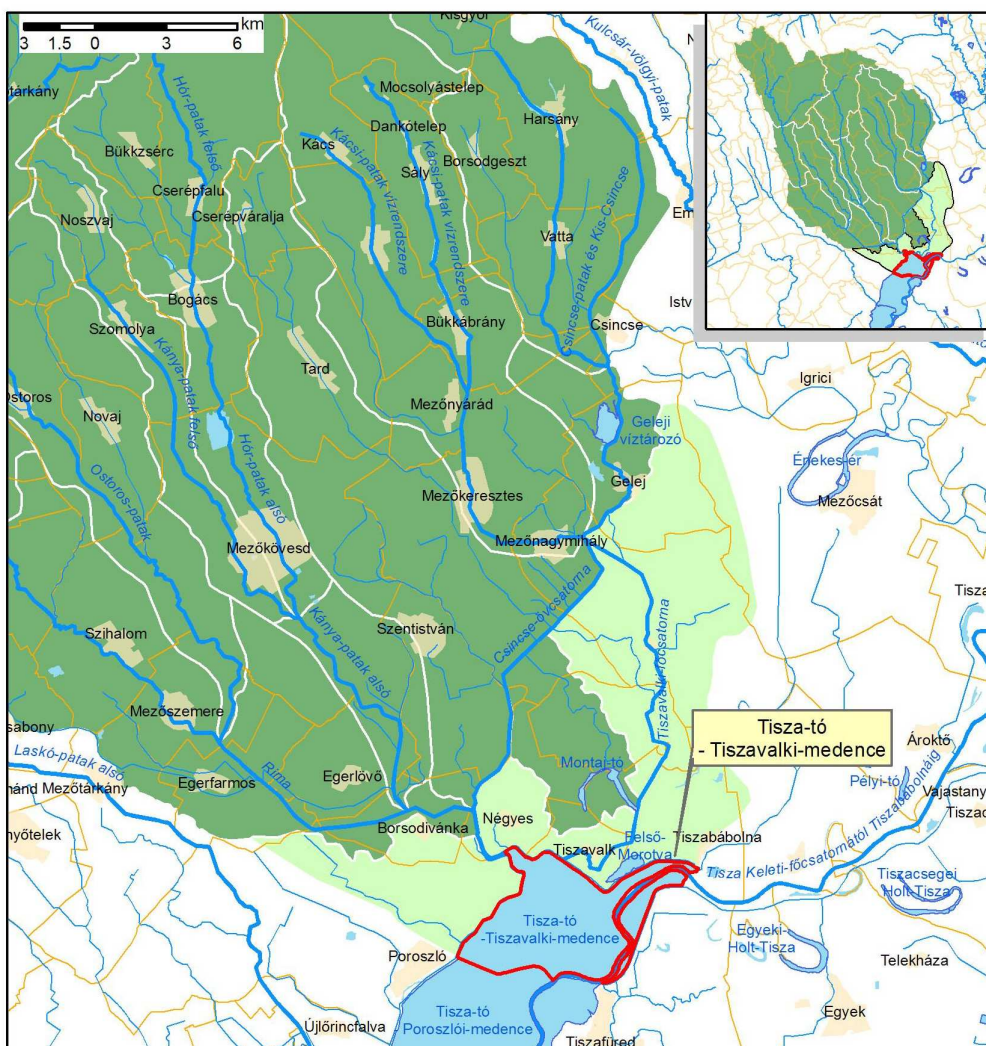
1.14. Teljes vízgyűjtőn érintett települések: Poroszló, Tiszavalk, Tiszabábolna, Tiszafüred

1.15. Érintett felszín alatti víztestek:

Felszín alatti víztest típusa	Név	Kódszám
Sekély porózus	Jászság, Nagykunság	sp.2.9.2
Porózus hideg	Jászság, Nagykunság	p.2.9.2
Porózus hideg	Sajó-Takta-völgy, Hortobágy	p.2.8.2
Porózus termál	Észak-Alföld	pt.2.2
Termál karszt	Bükk termálkarszt	kt.2.1

1.16. Térképi ábrázolás:

2 HIDROLÓGIAI JELLEMZŐK

2.1. Vízkészlet típusa: **felszíni**

2.2. Vízszingadozás (cm): **1113 (Tisza)**

Tiszafüredi vízmérce helye: Tisza 430,5 fkm, „0” pontja: 83,17 mBf

LKV: -232 cm (80,85 mBf)

LNv: 881 cm (91,98 mBf)

2.3. Tartózkodási idő (nap): **NA**

2.4. Átlagos vízmélység (középvízi, cm): **80-100**

2.5. Legnagyobb vízmélység (középvízi, cm): **700-800**

2.6. Ökológiai vízszint (mBf és/vagy cm):

A jelenlegi üzemeési vízszintekhez igazodva alakult ki az öböl ökológiai vízszintje. Ennek megfelelően a nyári és a téli vízszint tekinthető az ökológiai vízszintnek, árhullám mentes időszakban.

2.7. Minimális vízszint (mBf és/vagy cm): **86,60-87,60 mBf / 343-443 cm ± 10 cm**

2.8. Maximális vízszint (mBf és/vagy cm): **91,98 mBf / 881 cm**

2.9. Szabályozási vízszint (mBf és/vagy cm):

Nyári duzzasztási szint (május 15.–október 15.)

543 cm ± 10 cm / 88,60 mBf ± 10 cm

Téli duzzasztási szint (december 15.–február 15.)

343-443 cm ± 10 cm / 86,60-87,60 mBf ± 10 cm

2.10. Ökológiai vízszinthez tartozó térfogat (m³): **22 470 000 (nyári vízszinthez tartozó)**

2.11. Állóvíz térfogata (középvízi, m³): **NA**

Minimális térfogat (m³): **10 111 000**

Maximális térfogat (m³): **67 410 000**

2.12. Állóvíz felülete (középvízi, ha): **2 247**

2.13. Összes befolyó vízhozam (m³/év): **NA**

2.14. Ebből bevezetett vízmennyiség (m³/év): **NA**

2.15. Összes kifolyó vízhozam (m³/év): **NA**

2.16. Ebből kivezetett vízmennyiség (m³/év): **NA**

2.17. Vízjárás: **mesterséges hatásra változó**

2.18. Felszín alatti vizekkel való kapcsolat üzemeési állapotban: **ismeretlen**

3 MORFOLÓGIAI JELLEMZŐK

3.1 Mederviszonyok és parti sáv (hullámtér) jellemzése

3.1.1. Víztest kerülete (középvízi, km):

Jobb part: 7+980–18+700 tkm 10,72 km

Bal part: ~6 km

Vízfelület: ~6,5 km

3.1.2. Part tagoltsága (km/km): **NA**

3.1.3. Mederanyag: **agyag, iszap**

3.1.4. Üledék vastagsága (cm): **60-80**

3.1.5. Feliszapolódás (cm/év): **10-25 (feltöltődés a holtágakra, kubikokra jellemző)**

3.1.6. Erózió által érintett partszakasz (%): **2**

3.1.7. Feltöltődő partszakasz (%): **NA**

3.1.8. Meder kanyargóssága (a tényleges hossz / végpontok között távolság): **NR**

3.1.9. Meder folytonossága: **igen**

3.1.10. Meder benőttsége (%): **60-65**

1. kép: A Tiszavalki-medence nagy része közel 100%-osan növényzettel borított

- 3.1.11. Nyíltvíz felülete (%): **35-40**
- 3.1.12. Parti zóna geometriai jellemzői: **egyenletesen mélyülő**

3.2 Parti sáv (hullámtér) jellemzése

- 3.2.1. Szélessége (m): **15-20**
- 3.2.2. Használat jellege: **horgászat, turizmus**
- 3.2.3. Beépítettség (%): **5**
- 3.2.4. Parti sávot jellemző növényzet: **nád, sás, fűz**
- 3.2.5. Zonáció megléte a tókerület arányában (%): **90 (részleges zonáció 10% cserjés, sás-nád)**
- 3.2.6. Fenntartás gyakorisága: **évente egyszer**

4 AZ EMBERI TEVÉKENYSÉG HATÁSAI

4.1 Vízhatszósítás

- 4.1.1. Elsődleges hasznosítás: **víztározás, öntözövíz biztosítás**
- 4.1.2. Másodlagos hasznosítás: **természetvédelem**
- 4.1.3. Harmadlagos hasznosítás: **turizmus**
- 4.1.4. Hajózás jellege: **elektromos és motoros kishajó**
- 4.1.5. Természetes fürdőhelyként kijelölt víztest: **nem**

4.1.6. Vízkivétel (2006-os évre vonatkozóan): **nincs a víztesten**

4.1.7. Vízbevezetés (2006-os évre vonatkozóan)

Víztestet alkotó állóvíz neve	Vízbevezetés helye	EOVy	EOVx	Engedélyes megnevezése	Bevezetett víz jellege	Időszakosság	Engedélyezett vízmennyiség (m ³ /év)	Tényleges vízmennyiség (m ³ /év)	Vízikönyvi szám
Tisza-tó Tiszavalki-medence				Nyárad-ér	é.v.				
Tisza-tó Tiszavalki-medence	12+944			Eger / Rima-patak	é.v.				
Tisza-tó Tiszavalki-medence				IX. öblítőcsatorna	é.v.				
Tisza-tó Tiszavalki-medence				Buláti-csatorna	é.v.				

vízbevezetés helye: szelvényszám megadása (km)

bevezetett víz jellege:

- bv = belvíz
- k szv = kommunális szennyvíz (tisztított/ tisztítatlan)
- i szv = ipari szennyvíz (tisztított/ tisztítatlan)
- hv = használt víz (halastó, rizsföld, strandfürdő, ipari használtvíz)
- é.v. = élővíz

4.1.8. Szöveges értékelés, összefoglalás a vízforgalomról:

A medence fokozottan védett terület, növényzettel jelentősen benőtt. A medence friss vízzel való ellátását öblítőcsatornákkal és a patakok vízforgalmával lehet fenntartani. Mivel a medence síkvidéki, esése igen kicsi, a megfelelő vízminőség fenntartása fontos. A KÖTI-KÖVIZIG kezelésében van a vízfelület és a partéltől mért 10 m-es sáv. Vízkivételi mű nem található. Vízbevezetés a fent említett patakokon és öblítőcsatornákon történik. Az öblítőcsatornák a Tisza folyóból biztosítják a vízbevezetést a medencébe.

4.2 Hidromorfológiai beavatkozások

4.2.1. Keresztező műtárgyak:

Víztestet alkotó állóvíz neve	Helye	EOVy	EOVx	Típusa	Célja	Átjárhatóság	Duzzasztás nagysága (cm)
Tisza-tó Tiszavalki-medence	IX. öblítő-csatorna			zsilip	friss víz biztosítása	igen	

4.2.2. Mederrendezés: nincs a víztesten

4.2.3. Partvédelem: Tisza bp

Víztestet alkotó állóvíz neve	Helye (tkm)	Célja	Építés ideje (év)	Anyaga
Tisza-tó Tiszavalki-medence	Tisza jp 14+275–14+430	kikötő		

4.2.4. Töltések, depóniák (csak holtágak esetén): NR

4.2.5. Összefoglaló értékelés

A medence legnagyobb kockázatát a feliszapolódás és a vízminőség romlása jelenti. Mivel a vízmozgás igen kicsi és jelentős a növényfedettség, ezért az elrothadó növényzet anaerob körülményeket eredményez és a medence folyamatos feltöltődéséhez vezet.

4.3 Pontszerű szennyezőforrások számbavétele

4.3.1. Szennyvíz és használtvíz bevezetések, szennyezett hozzáfolyások: NA

Pontszerű szennyezőforrás a következő:

Csónakkikötő – Tiszavalk (jobb part 14+275 – 14+430 tkm)

4.4 Diffúz szennyezőforrások számbavétele, a területhasználat bemutatása

4.4.1. Diffúz szennyező hatások a közvetlen vízgyűjtőn: **NA**

Műtrágya és peszticid bejutása a medencébe nem jellemző.

A medence körül üdülőterület nincs. Jellemző a horgász illetve a kerékpáros turizmus, amely csekély szennyezési forrást jelent, amely főleg a nyári időszakban jellemző.

4.5 Egyéb emberi hatások számbavétele

4.5.1. Üzemi vízminőségi kárelhárítási tervek számbavétele (közvetlen vízgyűjtőn): **nincs a víztest vízgyűjtőn**